

تحلیلی بر اشارات فقهی و اصولی اصالت‌پنداری جمع یا فرد؛ با تأکید بر آراء شهید آیت‌الله سیدمحمدباقر صدر^۲

B.talebi@isu.ac.ir

بهنام طالبی طادی / دکترای فقه و مبانی حقوق اسلامی، مدرس دانشگاه امام صادق علیه السلام
دریافت: ۱۳۹۸/۰۸/۱۵ - پذیرش: ۱۳۹۹/۰۱/۲۷

چکیده

بحث از اصالت فرد و اجتماع، مسئله‌ای کهن در قلمرو فلسفه سیاسی است. این دانش، در مقام کشف از واقع در پی تحلیل بنیادهای حقیقی اصالت اجتماع و یا اصالت فرد در عالم خارج می‌باشد. نگرش به این مسئله از منظر فقهی که سابقه چندانی ندارد، خاستگاه متفاوتی را تداعی می‌نماید؛ زیرا در علم فقه به دنبال کشف از واقعیت اصالت فرد و اجتماع نخواهیم بود، بلکه در پی این پرسش است که آیا در تدوین اعتباریات فقهی و انشائات مطروح در آن، اجتماع بماهو اجتماع مطمحنظر و خطاب تکالیف قرار گرفته است، یا خیر؟ شهید آیت‌الله صدر، به‌عنوان یکی از فقیهان روشنفکر معاصر، بر اساس نظریه نظام‌سازی فقهی خود، نگاهی متفاوت به اصالت‌پنداری هویت اجتماعی در فرایند استنباط فقه نظام دارد. این نظریه می‌تواند در حوزه سیاست‌گذاری فرهنگی، به‌مثابه یک مبنا مهم فقهی مورد واکاوی قرار گیرد. این نوشتار با روش توصیفی - تحلیلی به این موضوع می‌پردازد.

کلیدواژه‌ها: اجتماع، فقه، فرهنگ، سیاست‌گذاری، صدر.